

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum

15.5.2025

Dnro/Dnr

TRAFICOM/269762/03.03.01/2025

Viite/Referens

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE HE 32/2025 vp). Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki mediamarkkinoiden valvonnasta. Laissa säädettäisiin asetuksen toimeenpanon edellyttämät täydentävät kansalliset säännökset mediamarkkinoiden keskittymien arvioinnista ja lain ja asetuksen noudattamisen valvonnasta.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Virasto pitää esityksen taustalla olevaa medianvapausasetusta ja sen tavoitteita riippumattoman ja moniarvoisen median varmistamisesta tärkeinä ja kannatettavina. Virasto toteaa lisäksi seuraavaa:

Mediamarkkinoiden keskittymisen arviointi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki mediamarkkinoiden valvonnasta, jolla toimeenpantaisiin medianvapausasetuksen mediamarkkinoiden keskittymien arviointia koskevat menettelysäännöt. Yrityskaupasta olisi ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle, joka arvioi yrityskaupan medianvapausasetuksessa säädettyjen kriteerien mukaisesti.

Ilmoitusvelvollisuuden piiriin tulisivat yrityskaupat, joissa osapuolten liikevaihto on kilpailulain 22 §:n 1 momentin mukainen. Liikenne- ja viestintävirasto pitää sekä yritysten että viranomaisten kannalta selkeänä liikevaihtorajan asettamista kilpailulain yrityskauppavalvonnan liikevaihtorajaa vastaavaksi. Yhtenevät ilmoitusvelvollisuuden rajat vähentävät osaltaan yrityksille uudesta sääntelystä tulevaa hallinnollista taakkaa.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää esityksessä ehdotettua 65 työpäivän käsittelyaikaa asianmukaisena, kun otetaan huomioon viraston käytettävissä olevat henkilöresurssit sekä se, ettei arviointi käytännössä estä yrityskaupan toteuttamista eikä kaupalle arvioinnin perusteella voida asettaa ehtoja. Useimmissa tapauksissa arviointi tultaneen kuitenkin toteuttamaan esitettyä lyhyemmässä ajassa.

Liikenne- ja viestintäviraston olisi julkaistava arviointi yrityskaupan vaikutuksista yleisön saataville. Viranomaisresurssien niukkuus ja hallitusohjelman sääntelyn keventämistavoitteet huomioon ottaen Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä

velvollisuutta julkaista arviointi raskaampien sääntelykeinojen sijaan.

Tietokanta mediayhtiöiden omistussuhteista

Ehdotuksessa esitetään Liikenne- ja viestintävirastolle tehtäväksi kehittää asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tiedotusvälineiden omistussuhteita koskeva kansallinen tietokanta. Kansallisen tietokannan tulisi sisältää kaikki asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa luetellut tiedot kunkin mediapalvelun tarjoajan osalta sisältäen muun muassa niille jaettujen valtion mainontaan tarkoitettujen julkisten varojen vuotuinen kokonaismäärä. Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että esityksessä jätetään avoimeksi tietokannan toteutumistapa. Valtion talouden säästötavoitteet ja viraston käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen tehtävä tulleen pelkistetysti toteuttamaan viraston internet-sivuilla julkaistavan excel-taulukon tai vastaavan muodossa.

Valtion mainonta

Laissa säädettäisiin lisäksi viranomaisten ja julkisten tahojen velvoitteesta ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle, kun valtion mainosmenoja koskevat tiedot on julkaistu. Ilmoituksen tulisi sisältää myös tiedot siitä, missä ja mitä tietoja on julkaistu. Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi säädettäisiin myös seurata valtion mainosmenojen jakautumista ja raportoida siitä vuosittain. Toisin kuin mitä edellä on todettu mediapalveluntarjoajien osalta, ei asetus velvoita kansallisia viranomaisia kehittämään tietokantaa, joka sisältäisi julkisten toimijoiden mainostietoja.

Valtionvarainministeriössä on käynnissä hallituksen esityksessä mainittu kansallista julkisten hankintojen tietovarantoa ja ostolaskudatan julkaisemista koskeva hanke. Hankkeen tavoitteena on perustaa kansallinen hankintatietovaranto, jossa julkaistaisiin eri julkisyhteisöjen ostolaskutiedot. Liikenne- ja viestintäviraston näkemyksen mukaan on kannatettavaa edistää mallia, jossa hankintatietovarantoon kerättävät ja sitä kautta julkaistavat tiedot sisältäisivät myös viranomaisten ja julkisten tahojen markkinointia ja ilmoitustoimintaa koskevat tiedot medianvapausasetuksen velvoitteiden mukaisesti.

Ratkaisumallissa viranomaisten ja julkisten tahojen ei tarvitsisi erikseen julkaista valtion mainontaan liittyviä tietoja ja ilmoittaa niistä Liikenne- ja viestintävirastolle, vaan tiedot olisivat julkisesti kaikkien nähtävillä Valtiokonttorin ylläpitämässä tietovarannossa. Ratkaisu vähentäisi merkittävästi viranomaisille ja julkisille tahoille velvoitteesta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa, minkä lisäksi tiedot olisivat niitä tarkastelevalle yleisölle kattavammin ja helpommin saatavissa ja hyödynnettävissä. Mikäli tämä ratkaisumalli ei etene, ei julkisten toimijoiden mainontaa koskevia tietoja ole mistään kattavasti ja keskistetysti saatavilla. Ainoastaan mediayhtiöiden asetuksen mukaiset tiedot julkaistaisiin Liikenne- ja viestintävirasto koostaman excelin muodossa.

Euroopan mediapalvelulautakunta

Medianvapausasetuksen myötä eurooppalaisten audiovisuaalisen media-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöryhmä (ERGA) on korvattu uudella Euroopan mediapalvelulautakunnalla. Lautakunnan tehtäväksi tulee ERGA:lle kuuluneiden tehtävien lisäksi mediavapauslainsäädöksessä säädetyt uudet tehtävät. Lautakunnan tehtäväkentän laajenemisen myötä myös kansallisille sääntelyviranomaisille tulee merkittävästi lisää kansainvälisiä tehtäviä. Mediapalvelulautakunnan työhön

pystytään nykyisillä henkilöresursseilla osallistumaan vain seurantaroolissa ja tällöinkin teemat valikoiden.

Vaikutukset viraston resursseihin

Ehdotetun sääntelyn myötä Liikenne- ja viestintäviraston aiheutuu uusia tehtäviä arviolta 2 henkilötyövuoden edestä sisältäen asetuksen sääntöjen noudattamisen valvontaan, rekisterinpitoon ja -kehittämiseen, yrityskauppojen vaikutusten arviointeihin sekä uuden Euroopan mediapalvelulautakunnan uuteen rooliin liittyvät tehtäviä. Lisäksi valtion mainonnan jakautumisen seuranta ja vuosittainen raportointi lisää viraston tehtäviä arviolta 1 henkilötyövuoden edestä. Liikenne- ja viestintävirastossa keskimääräinen henkilötyövuoden hinta on viraston mukaan 100 000 euroa.

Medianvapausasetuksen toimeenpanosta johtuvista uusista Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä aiheutuvat kustannukset on hallitusohjelman linjausten mukaisesti tarkoitus kattaa viraston nykyisten toimintamenojen puitteissa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että virasto ei saa lisärahoitusta uusien tehtävien hoitamiseksi vaan tehtävät hoidetaan olemassa olevilla resursseilla. Kuten edellä tietokantaan ja mediapalvelulautakuntaan liittyen todetaan, mediavapaussäädöksen uudet viranomaistehtävät pystytään olemassa olevilla resursseilla hoitamaan vain vähimmäistasolla.

Marion Ticklén

osastopäällikkö

Päivi-Maria Virta

johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 15.5.2025. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.